

Nr 21.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång; given Stockholms slott den 3 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång.

GUSTAF.

B. v. Stockenström.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång.

Häri genom förordnas, att 2 § lagen den 14 juni 1928 om galtbesiktningstvång skall i nedan angivna del hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Inom område, där galtbesiktningstvång införts, må icke galt, med mindre den med hänsyn till svinavelns ståndpunkt inom orten prövats vara lämplig för betäckningsändamål, vare sig kostnadsfritt eller mot ersättning användas till betäckning av hondjur, som tillhör annan än galtens ägare, och ej heller, därest galten äges av två eller flera personer samfällt, till betäckning av hondjur, som tillhör någon av dem enskilt.

Angående prövning — — — Kungl. Maj:t.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1931.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet von Stockenström anför:

Vid 1928 års riksdag beslöts lagstiftning om galtbesiktningstvång (prop. nr 189; skr. nr 257), och utfärdade Kungl. Maj:t den 14 juni 1928 (nr 196) lag om galtbesiktningstvång. I 1 § av sagda lag stadgas, att, där förhållandena inom hushållningssällskaps område sådant påkalla, Konungen äger på framställning av hushållningssällskapet och vederbörande lands-ting förordna, att galtbesiktningstvång skall införas inom hushållningssällskapets område eller del därav. Inom område, där galtbesiktningstvång införts, får — enligt 2 § i lagen — icke galt, med mindre den uppnått nio månaders ålder och med hänsyn till svinavelns ståndpunkt inom orten prövats vara lämplig för betäckningsändamål, vare sig kostnadsfritt eller mot ersättning användas till betäckning av hondjur, som tillhör annan än galtens ägare, och ej heller, därest galten äges av två eller flera personer samfällt, till betäckning av hondjur, som tillhör någon av dem enskilt. Angående prövning, som nyss nämnts, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 7 december 1928 (nr 453) meddelat närmare bestämmelser.

Med stöd av förenämnda lag har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut förordnat om införande av galtbesiktningstvång inom följande hushållningssällskapsområden, nämligen Kronobergs läns, att tillämpas från och med 1 juli 1929, Malmöhus läns, att tillämpas från och med den 1 augusti 1929, Kalmar läns södra med undantag av Aspelands härad, att tillämpas från och med den 1 juli 1930, Kristianstads läns och Blekinge läns, att tillämpas från och med den 1 januari 1931, samt Södermanlands läns, att tillämpas från och med den 1 januari 1932.

Hos Kungl. Maj:t har nu Malmöhus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott i skrivelse den 9 maj 1930 ifrågasatt sådan ändring av förevarande lag, att uti 2 § av densamma orden »uppnått 9 månaders ålder och» måtte utgå. Häröver har lantbruksstyrelsen den 26 november 1930 avgivit infordrat yttrande.

Innan jag redogör för innehållet i nämnda skrivelse och yttrande, torde jag i avseende å de skäl, som år 1928 föranledda införandet av ifrågasvarande stadgande om viss minimiålder, få erinra om följande.

Enligt utredningen i propositionen den 2 mars 1928 (nr 189) med förslag till lag om galtbesiktningstväng hade *statskonsulenten i svinskötsel T. Lindahl* i ett i ämnet den 19 januari 1926 till lantbruksstyrelsen avgivet yttrande anfört, bland annat, att den ålder, vid vilken galt skulle få börja användas till avel, borde sättas till 9 månader. Vid denna ålder vore galtarna berättigade till riksstambokföring och hade nått den utveckling, att deras värde i viss grad kunde bedömas. Bestämdes åldersgränsen lägre än 9 månader, kunde enligt statskonsulenten befaras, att en del galtar för tidigt bleve satta i sträng tjänstgöring samt att deras avelsduglighet därigenom komme att äventyras. I utlåtande den 3 november 1926 upptog *lantbruksstyrelsen* statskonsulenten Lindahls förslag beträffande åldersbestämmelsen. Mot vad sålunda föreslagits gjordes i remissyttrandena erinran allenast av *Skaraborgs läns hushållningssällskap*, som ansåg, att minimiåldern, då galt skulle få användas till betäckning, borde sättas till 8 månader. I statsrådsprotokollet, fogat till förenämnda proposition nr 189/1928, uttalade *föredragande departementschefen*, att i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag den ålder, vid vilken galt finge börja användas till avel, torde sättas till 9 månader.

Till stöd för den från *Malmöhus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott* nu föreliggande framställningen har förvaltningsutskottet anfört i huvudsak följande.

Den erfarenhet, som, sedan ifrågasvarande lag börjat tillämpas inom Malmöhus län, vunnits, talade bestämt för att ovanberörda åldersbestämelse vore omotiverad. Galtar av det snabbvuxna slag, som inom länet användes, uppnådde betydligt före 9 månaders ålder tillräcklig utveckling för att användas till avel. Denna omständighet föranledde enligt förvaltningsutskottet i många fall överträdelser av nu ifrågasvarande lagstiftning, vilka hade kunnat undvikas, om galtar vid tidigare ålder kunnat godkännas.

I sitt yttrande över nyssnämnda framställning har *lantbruksstyrelsen* tillstyrkt, att orden »uppnått 9 månaders ålder och» måtte utgå ur 2 § i förevarande lag. Styrelsen har till stöd härför anfört i huvudsak följande.

Lantbruksstyrelsen, som låtit vederbörande statskonsulent verkställa en närmare utredning i ämnet, funne sig kunna vitsorda, att bestämmelsen om uppnådda 9 månader å vissa håll vållat olägenhet, samt att dess efterlevnad vore svår att kontrollera. Från vederbörande premieringsnämnds sida torde icke möta större svårighet att utan sagda åldersbestämelse på ett fullt tillfredsställande sätt kunna avgöra, huruvida viss galt vore så utvecklade och i övrigt besutte sådana egenskaper, att tillstånd kunde och borde lämnas för hans upplåtande till allmänheten för betäckningsändamål.

Förevarande bestämmelse i lagen om galtbesiktningsvång rörande en *Departements-*
chefen.
minimiålder av 9 månader för galt, som användes till avel, tillkom i syfte att förebygga, att galtar toges i bruk för betäckning vid så låg ålder, att såväl deras avelsduglighet som avkommans utvecklingsmöjligheter äventyrades. Att döma av vunnen erfarenhet skulle ifrågavarande bestämmelse hava förorsakat vissa olägenheter, varjämte svårigheter föreligga att kontrollera dess efterlevnad. Framställning föreligger nu om borttagande av ifrågavarande åldersbestämmelse. Med hänsyn till de till stöd härför anförda skäl samt då vederbörande premieringsnämnd även utan dylik bestämmelse bör kunna bedöma de enskilda handjurens lämplighet ur avelssynpunkt, anser även jag, att bestämmelsen i fråga bör utan olägenhet kunna utgå ur lagen.

Sedan departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med vad sålunda anförts upprättat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningsvång, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition förelägga riksdagen berörda förslag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.